

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/37/2017
Identifikačné číslo spisu: 9511100034
Dátum vydania rozhodnutia: 7. novembra 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9511100034.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Františka Moznera na neverejnom zasadnutí konanom dňa 7. novembra 2017 v Bratislave v trestnej veci odsúdeného T. X., pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 ods. 2 písm. c) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. c) Tr. zák. a iné, o sťažnosti odsúdeného T. X. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo dňa 11. októbra 2017, sp. zn. PK-2T/9/2011, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. sa uznesenie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 11.októbra 2017, sp. zn. PK-2T/9/2011 z r u š u j e.

O d ô v o d n e n i e

Predseda senátu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica uznesením zo dňa 11. októbra 2017, sp. zn. PK-2T/9/2011, uložil odsúdenému T. X. podľa § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por. povinnosť nahradiť štátu na účet Špecializovaného trestného súdu odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 294,84 eur, uhradené štátom ustanovenému obhajcovi Mgr. Pavlovi Hosovi, Advokátska kancelária, Veternicová 10, Bratislava. Druhým výrokom tohto uznesenia uložil odsúdenému podľa § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por. povinnosť nahradiť štátu na účet Špecializovaného trestného súdu odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 344,35 eur, uhradené štátom ustanovenému obhajcovi Mgr. Petrovi Odehnalovi, Advokátska kancelária, Hlavná 42, Trnava. Tretím výrokom uložil odsúdenému podľa § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por. povinnosť nahradiť štátu na účet Špecializovaného trestného súdu odmenu a náhradu hotových výdavkov vo výške 583,57 eur, uhradené štátom ustanovenému obhajcovi JUDr. Jurajovi Gavalcovi, Advokátska kancelária, Teodora Tekela 23, Trnava. Svoje rozhodnutie odôvodnil Špecializovaný trestný súd tým, že aj keď v súčasnosti finančná situácia odsúdeného nie je dobrá, odsúdený je v produktívnom veku, nemá žiadnu výživovaciú povinnosť, je práceschopný, čo s prihliadnutím na výšku odmeny a náhradu hotových výdavkov uhradených ustanoveným obhajcom viedlo súd k záveru, že odsúdený nemá nárok na bezplatnú obhajobu, resp. na obhajobu za zníženú náhradu a je schopný Špecializovanému trestnému súdu ako orgánu, z ktorého prostriedkov boli uvedené čiastky vyplatené, splatiť záväzky podľa § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por. Zároveň dal odsúdenému do pozornosti ustanovenie § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por., z ktorého nevyplýva, že odsúdený je povinný nahradiť štátu pohľadávku bezvýhradne jednorazovo. Odsúdený môže postupne splácať uvedené náklady štátu spojené s jeho obhajobou v

trestnej veci skončenej právoplatným skončením. Proti tomuto uzneseniu (doručenému prokurátorovi 13. októbra 2017, odsúdenému 17. októbra 2017) podal odsúdený T. X. dňa 20. októbra 2017 sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že napadnuté uznesenie je nepreskúmateľné, predčasné, svojvoľné pri vyhodnocovaní dôkazov a preto z ústavného hľadiska neudržateľné. Poukázal na to, že súd v rámci dokazovania prihliadol len na vyplnené Potvrdenie o majetkových a zárobkových pomeroch a na vlastné zistenia, z ktorých vyvodil jednostranné závery a absolútne neprihliadol na jeho Odpoveď na výzvu súdu zo dňa 30. novembra 2016, v ktorej okrem iného žiadal súd, aby pri rozhodovaní zohľadnil nasledovné skutočnosti:- motorové vozidlo, ktoré je v jeho vlastníctve je nepojazdné a v podstate bezcenné,- jeho čistá pracovná odmena z ÚVTOS nezohľadňuje zrážky vykonávané v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z., po zrážkach mu z nej ostane 17%, čo je v priemere za posudzované obdobie 27,96 eur mesačne, - dlh, ktorý je voči nemu evidovaný a ostatné pohľadávky voči jeho osobe sú vo výške cez 22 000 eur (s pravdepodobnosťou dvojnásobku v prípade neúspechu v konaniach uvedených v odpovedi na výzvu súdu), čo pri svojom terajšom príjme bude splácať minimálne 37 rokov, pričom má uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov, z toho 7 rokov už vykonaných. Zároveň spochybnil záver súdu o tom, že nemá nárok na bezplatnú obhajobu, ktorý súd vyvodil z toho, že momentálna finančná situácia odsúdeného nie je dobrá, ale je v produktívnom veku, nemá vyživovaciu povinnosť a je práceschopný. K uvedenému záveru súdu prvého stupňa odsúdený uviedol, že je absurdné, i pre laika, nieto ešte pre súd, aby označil finančnú situáciu odsúdeného ako nie dobrú, pokiaľ tento má uložený 25 ročný trest, dlh vo výške 22 000 eur a priemernú mesačnú mzdu, ktorú dostáva vo výške 27,96 eur. Taktiež poukázal na protichodný záver súdu, keď na jednej strane súd uviedol, že odsúdený je práceschopný, na druhej strane mal preukázané, že odsúdený bol zo zdravotných dôvodov vyradený z pracoviska. Navyše skutočnosť, že v budúcnosti bude mať odsúdený nejaký adekvátny príjem, či nadobudne nejaký majetok, musí mať reálny podklad, v opačnom prípade ide o svojvoľný a arbitrárny záver súdu (IV. ÚS 453/2011, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline z 24. februára 2012, sp. zn. 1CoE/41/2012). Na základe uvedeného odsúdený navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa. Spis so sťažnosťou bol najvyššiemu súdu ako súdu sťažnostnému predložený 27. októbra 2017. Najvyšší súd na podklade riadne a včas podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného T. X. je dôvodná. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že Mgr. Pavel Hos bol odsúdenému ustanovený za obhajcu opatrením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“) zo dňa 20. novembra 2012, sp. zn. PK-2T/9/2011, na účely podania dovolania proti uzneseniu najvyššieho súdu z 10. novembra 2011 (č. l. 2498). Opatrením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu zo 4. novembra 2013 bol Mgr. Pavel Hos podľa § 43 ods. 1, ods. 2 Tr. por. oslobodený od povinnosti obhajovania odsúdeného (č. l. 2538). Týmto opatrením bol odsúdenému zároveň ustanovený podľa § 373 ods. 2, ods. 3 Tr. por. obhajca Mgr. Peter Odehnal. Po skončení dovolacieho konania bola obhajcovi Mgr. Pavlovi Hosovi uznesením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu zo 7. novembra 2014, sp. zn. PK-2T/9/2011, priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 294,84 eur (č. l. 2583-2585); uvedená čiastka bola dňa 19. decembra 2014 poukázaná na účet obhajcu z rozpočtových prostriedkov Špecializovaného trestného súdu (č. l. 2609). Obhajcovi Mgr. Petrovi Odehnalovi bola priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 344,35 eur uznesením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu zo 7. novembra 2014, sp. zn. PK-2T/9/2011 (č. l. 2587 - 2590) a poukázaná na účet obhajcu z rozpočtových prostriedkov Špecializovaného trestného súdu dňa 19. decembra 2014 (č. l. 2608). Opatrením predsedu senátu Špecializovanému trestnému súdu z 27. novembra 2014, sp. zn. PK-2T/9/2011, bol odsúdenému na opätovné podanie dovolania ustanovený obhajca JUDr. Juraj Gavalec (č. l. 2594). Po právoplatnom skončení dovolacieho konania bola obhajcovi JUDr. Jurajovi Gavalcovi uznesením predsedu senátu Špecializovaného trestného súdu z 18. januára 2016, sp. zn. PK-2T/9/2011, priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov vo výške 583,57 eur (č. l. 2677 - 2681); uvedená čiastka bola dňa 14. marca 2016 poukázaná z rozpočtových prostriedkov Špecializovaného trestného súdu na účet obhajcu (č. l. 2688). Podľa § 555 ods. 1 písm. c) Tr. por. ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu vyplatenú odmenu a náhradu ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, ak nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú náhradu. Podľa § 558 ods. 1 Tr. por. o povinnosti na náhradu trov

poškodeného a ich sume, ako aj o povinnosti na náhradu trov spojených s výkonom väzby a o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov, ktoré boli uhradené štátom ustanovenému obhajcovi a ustanovenému zástupcovi z radov advokátov podľa § 47 ods. 6, rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa alebo ním poverený súdny úradník. V zmysle § 558 ods. 2 Tr. por. pred rozhodnutím o povinnosti na náhradu trov trestného konania podľa § 555 ods. 1 písm. c) treba zistiť, či nie sú splnené podmienky na bezplatnú obhajobu, bezplatné zastupovanie poškodeného, obhajobu za zníženú náhradu alebo zastupovanie za zníženú náhradu. Vychádzajúc z citovaných ustanovení je zrejmé, že vyššie popísaným postupom Špecializovaného trestného súdu boli splnené formálne podmienky na postup podľa § 558 ods. 1 Tr. por., pričom súd pred rozhodnutím skúmal majetkové pomery odsúdeného tak, ako to predpokladá § 558 ods. 2 Tr. por. Zo svojich zistení však vyvodil nesprávne závery o tom, že odsúdený nesplnil podmienky na bezplatnú obhajobu. Podľa § 34 ods. 3 Tr. por. obvinený, ktorý nemá dostatočne prostriedky na úhradu trov obhajoby, má nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu. Trestný poriadok bližšie nešpecifikuje, kedy možno obvineného považovať za nemajetného. Analogicky možno vychádzať z tzv. stavu materiálnej núdze, ktorý nastáva vtedy, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6 násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojim majetkom (§ 4 ods. 1 písm. i) zákona č. 327/2005 Z. z.). Zo zistených majetkových pomerov odsúdeného T. X., podrobne rozpisovaných na str. 2 napadnutého uznesenia, možno jednoznačne vyvodiť, že menovaný by nemal možnosť zabezpečiť si využívanie právnych služieb svojim majetkom, pričom v tejto súvislosti neboli zistené žiadne skutočnosti odôvodňujúce opak. Nemožno sa preto stotožniť s názorom Špecializovaného trestného súdu, uvedenom v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorého je odsúdený schopný splatiť záväzky voči Špecializovanému trestnému súdu, keďže je v produktívnom veku, nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť a je práceschopný. V tejto súvislosti však Špecializovaný trestný súd opomenul zohľadniť skutočnosť, že odsúdenému bol uložený trest odňatia slobody na 25 rokov, z ktorého doposiaľ nevykonal ani polovicu, v súčasnosti v ÚVTOS nie je pracovne zaradený a jeho pasíva ďaleko prevyšujú jeho aktíva, o čom svedčí aj viacero exekučných konaní, vedených na jeho majetok (viď napr. č. I. 2706 spisu). Hypoteticky je síce možné tvrdiť, že vzhľadom na vek odsúdeného môže v budúcnosti prísť k zmene pomerov a bude schopný nahradiť odmenu a náhradu hotových výdavkov obhajoby, toto tvrdenie je však vzhľadom na aktuálne záväzky a situáciu odsúdeného (ako je vyššie opísaná) iluzórne a stráca reálny základ. Z uvedeného preto vyplýva, že odsúdený spĺňa všetky podmienky na poskytnutie bezplatnej obhajoby, a preto nebolo v súlade s ustanovením § 558 ods. 1 Tr. por. rozhodnúť o jeho povinnosti nahradiť štátu odmenu a náhradu hotových výdavkov spolu v sume 1222,76 eur. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval sťažnosť odsúdeného T. X. za dôvodnú, a preto postupom podľa § 194 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie Špecializovaného trestného súdu zrušil.

Poučenie :

Proti tomto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

